

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Аудиторська палата України

Про надання інформації

Міністерство фінансів України розглянуло лист Аудиторської палати України від 29.08.2019 № 01-01-21/387 щодо проблемних питань застосування норм Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 № 1702-VII (далі – Закон № 1702) в аудиторській діяльності та повідомляє.

Відповідно до статті 14 Закону № 1702 Міністерство фінансів України здійснює державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, в тому числі щодо аудиторів та аудиторських фірм.

Згідно із підпунктом "г" пункту 7 частини другої статті 5 Закону № 1702 аудитори, аудиторські фірми, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, є спеціально визначеними суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Стосовно питання 1.

Відповідно до пункту третього частини другої статті 6 Закону № 1702 суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний забезпечувати виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, до початку, в процесі, в день виникнення підозри, після їх проведення або під час спроби їх проведення чи після відмови клієнта від їх проведення, зокрема з використанням засобів автоматизації. Особливості та строки виявлення суб'єктами первинного фінансового моніторингу фінансових операцій залежно від специфіки їх діяльності встановлені Положенням про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство фінансів України, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 22.12.2015 № 1160 (далі – Положення № 1160).

Вхід. № 01-01-20/1069
01.11.2019 р.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000A9A92C00E9DC7900

Підписувач Ходаковський Павло Вікторович

Дійсний з 01.10.2019 0:00:00 по 01.10.2021 0:00:00

Міністерство фінансів України

11010-06-10/26248 від 17.10.2019

Стосовно питань 2 та 3.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний здійснювати ідентифікацію, верифікацію клієнта (представника клієнта), вивчення клієнта та уточнення інформації про клієнта відповідно до пункту другої частини другої статті 6 Закону № 1702. Згідно із абзацом першим частини першої статті 9 Закону № 1702 суб'єкт первинного фінансового моніторингу відповідно до законодавства зобов'язаний на підставі поданих клієнтом (представником клієнта) офіційних документів або засвідчених в установленому порядку їх копій (якщо інше не передбачено Законом № 1702) здійснювати верифікацію клієнта (представника клієнта).

Закон № 1702 встановлює різновидність документів, на підставі яких суб'єктом первинного фінансового моніторингу здійснюється ідентифікація та верифікація клієнта (представника клієнта), а саме: офіційні документи або засвідчені в установленому порядку копії офіційних документів. Зазначені документи суб'єкту первинного фінансового моніторингу подає клієнт (представник клієнта).

Водночас коментована норма передбачає, що в даному правилі існують винятки: «(якщо інше не передбачено цим Законом)». Зазначений виняток передбачається у абзаці третьому частини сьомої статті 9 Закону № 1702, яка передбачає, що реквізити банку, в якому відкрито рахунок клієнту, номер поточного рахунку, місце проживання або місце перебування фізичної особи-резидента України (місце проживання або місце тимчасового перебування фізичної особи-нерезидента в Україні), відомості про виконавчий орган, а також інша інформація, необхідна для вивчення клієнта, можуть бути встановлені суб'єктом первинного фінансового моніторингу не тільки на підставі офіційних документів, а й на підставі інформації, одержаної від клієнта (представника клієнта) та засвідченої ним, а також з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою).

Офіційний документ – документ, складений, виданий, засвідчений з дотриманням визначених законодавством норм уповноваженою особою, якій законодавством надано право у зв'язку з її професійною чи службовою діяльністю складати, видавати, засвідчувати певні види документів, що підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти і який містить передбачені законодавством реквізити та відомості зазначений у пункті 30 частини першої статті 1 Закону № 1702. Копія – це точний список, точне відтворення, повторення чого-небудь. Копія офіційного документа – це точне відтворення офіційного документа, що цілком відповідає оригіналові, тобто примірник документа, який містить точне знакове відтворення змісту чи документної інформації офіційного документа.

Копії офіційних документів, засвідчені нотаріально, можуть бути використані як достатні для ідентифікації (верифікації) при проведенні фінансових операцій. Інші випадки засвідчення вірності копій документів, окрім нотаріальних, прямо Законом № 1702 не передбачені.

Разом з тим, пунктом 9 розділу IV Положення № 1160 зазначено, що

суб'єкт первинного фінансового моніторингу з метою уточнення інформації щодо ідентифікації, верифікації та вивчення клієнта або інших учасників фінансової операції:

може використати інформацію, яка є публічною (відкритою), шляхом отримання виписки чи копії інформації з інтернет-сторінки із зазначенням дати, які завірені підписом та печаткою суб'єкта (за наявності);

клієнт (представник клієнта) може подати інформацію, яка є публічною (відкритою), шляхом отримання виписки чи копії інформації з інтернет-сторінки із зазначенням дати, які завірені підписом та печаткою клієнта (за наявності).

Стосовно питання 4.

Відповідно до абзацу другої частини сьомої статті 9 Закону № 1702 та пункту 14 розділу IV Положення № 1160, з метою встановлення кінцевого бенефіціарного власника (контролера) суб'єкт первинного фінансового моніторингу витребує у клієнта - юридичної особи інформацію та/або документи, що підтверджують наявність структури власності такого клієнта.

Враховуючи те, що згідно з пунктом 35 частини першої статті 1 Закону № 1702, структура власності – це документально підтверджена система взаємовідносин юридичних та фізичних осіб, що дає змогу встановити всіх наявних кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), у тому числі відносини контролю між ними щодо цієї юридичної особи, або відсутність кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), цей обов'язок виникає при обслуговуванні клієнтів-юридичних осіб. Витребування інформації та/або документи, що підтверджують наявність структури власності такого клієнта здійснюється з метою встановлення кінцевого бенефіціарного власника (контролера).

Також зазначаємо, що інформація, необхідна для вивчення клієнта, встановлюється суб'єктом первинного фінансового моніторингу на підставі офіційних документів та/або інформації, одержаної від клієнта (представника клієнта) та засвідченої ним, а також з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою) відповідно до абзацу третього частини сьомої статті 9 Закону № 1702.

Згідно із пунктом 15 розділу IV Положення № 1160 передбачено, що у випадку, якщо у клієнта відсутній кінцевий бенефіціарний власник (контролер) в розумінні Закону № 1702, виконання обов'язку стосовно ідентифікації (в частині встановлення даних, що дають змогу встановити кінцевих (бенефіціарних) власників) згідно з Законом № 1702 буде вважатись виконаним суб'єктом у випадку отримання останнім письмового підтвердження від клієнта про відсутність кінцевого бенефіціарного власника (контролера), підписаного уповноваженою особою та скріпленого печаткою клієнта (за наявності).

Стосовно питання 5.

Пунктом другим частини другої статті 6 Закону № 1702 для суб'єкта первинного фінансового моніторингу встановлено обов'язок здійснювати

вивчення клієнта у випадках, встановлених Законом № 1702.

Враховуючи те, що згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону № 1702 вивчення клієнта – процес отримання суб'єктом первинного фінансового моніторингу під час ідентифікації та/або в процесі обслуговування клієнта інформації щодо фінансового стану клієнта та змісту його діяльності; проведення оцінки фінансового стану клієнта; визначення належності клієнта або особи, яка діє від його імені, до національних або іноземних публічних діячів, діячів, що виконують політичні функції в міжнародних організаціях, або пов'язаних з ними осіб; з'ясування місця його проживання або місця перебування чи місця тимчасового перебування в Україні (усіх даних щодо адреси місця проживання (перебування): назва країни, регіону (області), району, міста (села, селища), вулиці (провулку), номера будівлі (корпусу), номера квартири).

Зазначений процес, зокрема має на меті «визначення належності клієнта або особи, яка діє від його імені, до національних або іноземних публічних діячів, діячів, що виконують політичні функції в міжнародних організаціях, або пов'язаних з ними осіб».

Відповідно до абзацу третього частини сьомої статті 9 Закону № 1702 інформація, яка необхідна для вивчення клієнта, встановлюється суб'єктом первинного фінансового моніторингу на підставі офіційних документів та/або інформації, одержаної від клієнта (представника клієнта) та засвідченої ним, а також з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою).

Крім того, у відповідності до частини шостої статті 9 Закону № 1702 суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право витребувати, а державні органи, державні реєстратори зобов'язані протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту надати відповідно до законодавства інформацію, що стосується ідентифікації та/або що необхідна для вивчення клієнта, уточнення інформації про нього або проведення поглибленої перевірки клієнта. Зазначена інформація подається безоплатно.

Стосовно питання 6.

Згідно з пунктом 20 частини першої статті 1 Закону № 1702 кінцевий бенефіціарний власник (контролер) – фізична особа, яка незалежно від формального володіння має можливість здійснювати вирішальний вплив на управління або господарську діяльність юридичної особи безпосередньо або через інших осіб, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма активами чи їх значною часткою, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування, а також вчинення правочинів, які надають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління, або яка має можливість здійснювати вплив шляхом прямого або опосередкованого (через іншу фізичну чи юридичну особу) володіння однією особою самотійно або спільно з пов'язаними фізичними та/або юридичними особами часткою в юридичній особі у розмірі 25 чи більше відсотків статутного

капіталу або прав голосу в юридичній особі.

Зазначаємо, що інформація, необхідна для вивчення клієнта, встановлюється суб'єктом первинного фінансового моніторингу на підставі офіційних документів та/або інформації, одержаної від клієнта (представника клієнта) та засвідченої ним, а також з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою) відповідно до абзацу третього частини сьомої статті 9 Закону № 1702.

Згідно із пунктом 15 розділу IV Положення № 1160 передбачено, що у випадку, якщо у клієнта відсутній кінцевий бенефіціарний власник (контролер) в розумінні Закону № 1702, виконання обов'язку стосовно ідентифікації (в частині встановлення даних, що дають змогу встановити кінцевих (бенефіціарних) власників) згідно з Законом № 1702 буде вважатись виконаним суб'єктом у випадку отримання останнім письмового підтвердження від клієнта про відсутність кінцевого бенефіціарного власника (контролера), підписаного уповноваженою особою та скріпленого печаткою клієнта (за наявності).

Стосовно питання 7.

Пунктом 6 розділу IV Положення № 1160 передбачено, що ідентифікація та верифікація клієнтів, які проводять фінансові операції, здійснюються на підставі поданих офіційних документів або їх копій, що засвідчені нотаріально або підприємством (установою, організацією), яке їх видало.

Відповідно до пункту 30 частини першої статті 1 Закону № 1702 офіційний документ – документ, складений, виданий, засвідчений з дотриманням визначених законодавством норм уповноваженою особою, якій законодавством надано право у зв'язку з її професійною чи службовою діяльністю складати, видавати, засвідчувати певні види документів, що підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти і який містить передбачені законодавством реквізити та відомості.

Крім того, копії документів, крім нотаріально засвідчених, на підставі яких суб'єкт встановив ідентифікаційні дані клієнта (представника клієнта), засвідчуються суб'єктом, який має оглянути оригінали документа, проставити відмітку про те, що з оригіналом згідно, та скріпити її підписом та печаткою (за наявності), що зазначено у абзаці другому пункту 6 розділу IV Положення № 1160.

Стосовно питання 8.

Відповідно до пункту другого частини другої статті 6 Закону № 1702 суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний здійснювати ідентифікацію, верифікацію клієнта (представника клієнта), вивчення клієнта та уточнення інформації про клієнта у випадках, встановлених Законом № 1702.

Пунктом третім частини другої статті 9 Закону № 1702 передбачено, що ідентифікація та верифікація клієнта здійснюється у разі, зокрема, встановлення ділових відносин.

Згідно з частиною першою статті 9 Закону № 1702 суб'єкти первинного фінансового моніторингу відповідно до законодавства зобов'язані на підставі

поданих клієнтом (представником клієнта) офіційних документів або засвідчених в установленому порядку їх копій (якщо інше не передбачено Законом № 1702) здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнта (представника клієнта).

Пунктом 3 частини першої статті 1 Закону № 1702 визначено, що верифікація клієнта – встановлення (підтвердження) суб'єктом первинного фінансового моніторингу відповідності особи клієнта (представника клієнта) у його присутності отриманим від нього ідентифікаційним даним.

Таким чином присутність клієнта-фізичної особи, або його представника є обов'язковою для проведення процедури верифікації.

Закон № 1702 не містить термінів «мережа» та «члени мережі».

Стосовно питання 9.

Звертаємо увагу, що реквізити банку, в якому відкрито рахунок, і номер поточного рахунка встановлюються у обов'язковому порядку лише при їх наявності.

Відповідно до підпункту 7.1.2 пункту 7.1 статті 7 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» поточний рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Особливості режимів функціонування поточних рахунків визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України та договорами, що укладаються клієнтами та обслуговуючими їх банками.

Стосовно питання 10.

Звертаємо вашу увагу, що при визначенні термінів «регулярність», «значна сума операції», «складна структура власності клієнта» тощо, суб'єкти первинного фінансового моніторингу можуть використовувати Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / Чубенко А. Г., Лошицький М. В., Павлов Д. М., Бичкова С. С., Юнін О. С. – К.: Ваіте, 2018. – 826 с.

Зазначений словник зібрав в себе термінологію, що міститься у відповідних міжнародних, юридичних документах (конвенціях), стандартах і керівництвах міжнародних організацій, національному законодавстві, інформаційній та науковій літературі, і розміщений на сайті Державної служби фінансового моніторингу України в рубриці «Правова база».

Заступник Міністра

Павло ХОДАКОВСЬКИЙ